

NORGES HØYESTERETT

Den 15. april 2011 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Utgård og Møse i

HR-2011-00850-U, (sak nr. 2011/541), sivil sak, anke over kjennelse:

DnBNOR Bank ASA (advokat Andreas Stang Lund)

mot

Ellen Vera Grøgaard (advokat Andreas Galtung)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse.
- (2) Ellen Grøgaard tok 30. mars 2009 ut stevning ved Oslo tingrett mot DnB NOR Bank ASA med krav om tilbakebetaling av beløp som var innkrevd gjennom kausjonsansvar som Grøgaard hadde påtatt seg.
- (3) Den 22. desember 2009 avsa Oslo tingrett dom med slik domsslutning:
  - ”1. DnB NOR Bank ASA dømmes til å betale Ellen Vera Grøgaard 605 979 - sekshundreogfemtusenihundreogsyttini - kroner med tillegg av lovens rente fra 25.11.2004 til betaling skjer.
  2. DnB NOR Bank ASA dømmes til å betale Ellen Vera Grøgaard 322 740 - trehundreogtjuetotusensjuhundreogførti - kroner i saksomkostninger innen 2 - to - uker fra forkynnelsen av dommen.”
- (4) DnB NOR Bank ASA anket til Borgarting lagmannsrett som avsa dom 12. januar 2011 med slik domsslutning:
  - ”1. DnB NOR Bank ASA frifinnes.
  2. Sakskostnader tilkjennes ikke, verken for tingretten eller lagmannsretten.”
- (5) Ellen Grøgaard anket lagmannsrettens dom til Høyesterett og DnB NOR Bank ASA innga en

særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. Høyesteretts ankeutvalg traff 7. april 2011 beslutning om ikke å tillate Grøgaards anke fremmet for Høyesterett.

- (6) *DnB NOR Bank ASA*s anke over sakskostnadsavgjørelsen gjelder lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling. Det anføres at lagmannsretten ved vurderingen etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav c utelukkende har lagt vekt på styrkeforholdet mellom partene. Et skjevt styrkeforhold mellom partene er imidlertid ikke alene tilstrekkelig til å fravike hovedregelen etter tvisteloven § 20-2 første ledd. Subsidiært anføres det at lagmannsrettens begrunnelse ikke er tilstrekkelig til å ta stilling til om lagmannsrettens rettsanvendelse er riktig.
- (7) DnB NOR Bank ASA har nedlagt slik påstand:
- ”Prinsipalt:**
DnB NOR Bank ASA tilkjennes saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten med kr 203.053 med tillegg av ankegebyr til lagmannsretten.
- Subsidiært:**
Lagmannsrettens saksomkostningsavgjørelse oppheves.
- I begge tilfelle:**
DnB NOR Bank ASA tilkjennes saksomkostninger for Høyesteretts ankeutvalg på kr 10.000 med tillegg av ankegebyr til Høyesteretts ankeutvalg.”
- (8) *Ellen Grøgaard* har anført at lagmannsrettens avgjørelse er korrekt og tilstrekkelig begrunnet. Det fremheves at det fremgår av lovens forarbeider at tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav c er gitt nettopp med sikte på saker mellom bl.a. en forbruker og en bank.
- (9) *Ellen Grøgaard* har nedlagt slik påstand:
- ”1. Anken forkastes.**
- 2. DNB NOR betaler saksomkostninger for ankeutvalget med kr 8000,- med tillegg av mva.”**
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse, og ankeutvalgets kompetanse er i utgangspunktet begrenset til å prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd.
- (11) Lagmannsretten kom til at det ikke forelå noe rettslig grunnlag for Grøgaards krav om tilbakebetaling av de omtvistede kausjonsbeløpene, og DnB NOR Bank ASA ble derfor frifunnet.
- (12) Om sakskostnadsavgjørelsen uttalte lagmannsretten:
- ”DnB NOR Bank ASA har i utgangspunktet krav på full erstatning for sine saksomkostnader fra motparten, jf tvisteloven § 20-2 første ledd. Lagmannsretten har vurdert hvorvidt det i denne saken gjør seg gjeldende slike tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta Grøgaard – helt eller delvis – for erstatningsansvar etter unntaksbestemmelsen i tvisteloven § 20-2 tredje ledd. I denne helhetsvurderingen er det på den ene side relevant å legge vekt på at det var *Ellen Grøgaard* – og ikke banken – som brakte saken inn for domstolene, og på det faktum at lagmannsretten ikke på noe punkt har vært i tvil om sakens utfall. Det momentet som med størst tyngde kan tale for at helt eller delvis fritak gis, er styrkeforholdet mellom partene, jf tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav c.**
- Etter en samlet vurdering har lagmannsretten kommet til at det foreligger tungtveiende grunner**

som tilsier at hver av partene bærer sine egne sakskostnader for lagmannsretten. Retten har lagt avgjørende vekt på den store økonomiske ulikheten mellom partene. Det vises til tvistelovens forarbeider, hvor det fremgår at man ved tilføyelsen av formuleringen i bokstav c særlig hadde for øye "... *tvister mellom forbrukere og ressurssterke motparter som forsikringsselskaper og banker, ...*", se Schei m.fl., Kommentaarutgave til tvisteloven, side 909.

Etter tvisteloven § 20-9 første og annet ledd kan lagmannsretten overprøve tingrettens sakskostnadsavgjørelse. Ved overprøvingen skal lagmannsretten legge sitt eget resultat til grunn. Under henvisning til drøftelsen vedrørende tvisteloven § 20-2 tredje ledd over, finner lagmannsretten at partene også for tingretten skal bære sine egne sakskostnader."

- (13) Den overordnende norm for å gjøre unntak fra hovedreglen i § 20-2 første ledd, er at "tungtveiende grunner gjør det rimelig" å fritta for kostnadsansvar, jf. § 20-2 tredje ledd første punktum. Ankeutvalget legger til grunn at lagmannsretten har anvendt dette utgangspunktet.
- (14) Lagmannsretten uttaler at det som med "størst tyngde" taler for å gjøre unntak fra hovedreglen i § 20-2, er styrkeforholdet mellom partene. Hvilke andre momenter av mer eller mindre tyngde som eventuelt også skulle tale for å gjøre unntak er ikke nevnt, og dette fremgår heller ikke direkte eller implisitt i avgjørelsen.
- (15) Lovforslagene i NOU 2001:32 og i Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) inneholdt ikke bestemmelsen i § 20-2 tredje ledd bokstav c. I Ot.prp. nr. 51 side 446 heter det imidlertid om denne problemstillingen:

"En annen mulig unntakssituasjon er de tilfeller hvor det foreligger sterke velferdsmessige hensyn for at parten skal kunne få prøvd saken. Det vil også kunne vektlegges at det foreligger vesentlig ressursulikhet mellom partene. Isolert sett bør disse hensyn – ressursulikhet eller velferdsgrunner – neppe alene tilsi at det gjøres unntak, men etter omstendighetene vil disse hensyn kunne være utslagsgivende sett i sammenheng med de øvrige forhold i saken."

- (16) Og på side 278 i proposisjonen sies det blant annet under henvisning til lovutvalgets utredning:

"Departementet mener Regjeringsadvokaten går for langt når det hevdes at forslaget innebærer at hensynet til sterk ressursulikhet isolert sett skal kunne være utslagsgivende. Slik departementet oppfatter utvalget skal dette kun være et moment i helhetsvurderingen etter NOU § 23-2 tredje ledd, men slik at dette vil være tungen på den vektskålen som tipper i favør av å fritta for plikt til å betale sakskostnader, se utredningen s. 931."

- (17) I Innst. O. nr. 110 (2004–2005) hvor bestemmelsen i § 20-2 tredje ledd bokstav c ble tilføyd, heter det at komitéen ved å tilføye bokstav c ønsket å presisere:

"at en må ta hensyn til den konsekvens saken har for de respektive parter, og at partene i en rettsprosess kan ha svært ulike utgangspunkt og muligheter for å bære den vinnende parts sakskostninger. Det bør i den forbindelse med det nye tillegget påpekes at en spesielt skal legge vekt på om den vinnende part er stat, kommune eller en annen sterk motpart. Det vil i disse tilfeller ofte være en stor grad av styrkeforskjell mellom partene."

- (18) Dette kan etter utvalgets syn forstås slik at justiskomiteén mente at styrkeforhold mellom partene skulle tillegges en noe større vekt enn det tvistemålsutvalget og departementet forutsatte. Komiteén tar imidlertid ikke avstand fra departementets og lovutvalgets uttalelser som relativt klart gir uttrykk for at styrkeforholdet mellom partene ikke alene vil være nok til å fravike hovedreglen i § 20-2.
- (19) At bestemmelsen er slik å forstå, er også lagt til grunn av Schei m.fl.: Tvisteloven side 909, hvor det uttales at alternativet i bokstav c vil være et støtteargument for å lempe

kostnadsansvaret dersom saken også er av prinsipiell betydning for den sterke part.

- (20) Ankeutvalget legger på denne bakgrunn til grunn at styrkeforholdet mellom partene ikke alene kan begrunne unntak fra hovedregelen i tvisteloven § 20-2. Dersom det skal gjøres unntak fra hovedregelen, må det i tillegg til styrkeforholdet foreligge andre momenter, for eksempel at saken er av prinsipiell interesse.
- (21) Ankeutvalget finner at lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse ikke er tilstrekkelig begrunnet til at utvalget kan prøve om lovanvendelsen er riktig på dette punkt. Sakskostnadsavgjørelsen må derfor bli å oppheve. Høyesterett har ikke tilstrekkelig grunnlag til å treffe avgjørelse i saken etter tvisteloven § 20-9 tredje ledd annet punktum.
- (22) Anken over sakskostnadsavgjørelsen har reist prinsipielle spørsmål om forståelsen av tvisteloven § 20-2 tredje ledd, og tungsveiende grunner tilsier at sakskostnader i anledning denne ankesaken ikke bør tilkjennes.
- (23) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2, oppheves.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for Høyesterett.

Karl Arne Utgård
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Erik Møse
(sign.)

Riktig utskrift: